

Sveučilište u Zagrebu
RUDARSKO
GEOLOŠKO
NAFTNI FAKULTET

HRZZ TransFER

Proizvodnja željeza uz rijeku Dravu u antici i srednjem vijeku: stvaranje i transfer znanja, tehnologija i roba

01. 02. 2017. - 31. 01. 2021.

Izv. prof. dr. sc. Sibila Borojević Šoštarić

Doc. Dr.sc. Stanko Ružičić

Sveučilište u Zagrebu

Rudarsko-geološko-naftni fakultet

Zavod za mineralogiju, petrologiju i mineralne sirovine

Ciljevi projekta

Opći cilj projekta TransFER je utvrditi:

- **tip mineralnih sirovina**, način primarne obrade i proizvodnje željeza u nizinskom području sliva rijeke Drave, i
- utjecaj proizvodnje na identitet zajednice i dinamiku razvoja socio-kulturoloških odnosa u društvu tijekom antike i srednjeg vijeka.

U tu svrhu projekt TransFER će definirati:

1. **podrijetlo željezne rude i potrebnih resursa** (glina, voda, drvo);
2. tehnologiju obrade željezne rude kroz razdoblja i intenzitet te proizvodnje;
3. utjecaj proizvodnje željeza u kontekstu socio-kulturološkog okružja i interakcija ljudi i roba.

Uloga **RGNF-a** u TransFER-u

M1	Javno predstavljanje projekta TransFER
M1	Strategija i hodogram rada za M1 – M12
M1 – M12	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza ugljena, drva, tla, zgure iz ranije provedenih terenskih istraživanja na temelju kojih je postavljen prijekt<ul style="list-style-type: none"> • Kemijska analiza tla • Makroskopska analiza zgure i multielementne analize
M6 – M9	Definiranje izvora sirovine <ul style="list-style-type: none"> • Obilazak terena i bilježenje lokaliteta s površinskim indikatorima prisutnosti sirovine<ul style="list-style-type: none"> • Registar indikativnih podataka vezanih uz sirovinu • Izrađena fotografska terenska dokumentacija • Uzorkovanje tla – prirodnih, geoloških slojeva i gravimetrijska analiza udjela željeza u tlu nakon otapanja u zlatotopci “aqua regia”<ul style="list-style-type: none"> • Uzorkovanje tala • Laboratorijska priprema i obrada tala • Geokemijska analiza željeza u tlima (10 uzoraka)
M12-M13	Diseminacija rezultata <ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje rezultata predavanjima na kongresima, konferencijama, okruglim stolovima

Uloga **RGNF-a** u TransFER-u

M12-M13	2. godina – Hodogram radnog plana
M12-M15	Rad u bibliotekama i kabinetski rad; usporedba rezultata <ul style="list-style-type: none"> • Tematski članak 1. predan za objavu u znanstvenom časopisu • Objava rezultata terenskog pregleda dravske nizine u Godišnjaku Instituta za arheologiju (AIA)
M11-M15	Evaluacija uspostavljene osnovne baze podataka, analiza i objedinjavanje svih podataka u računalom programu
M15-M18	Laboratorijska analiza zgure iz jasno definiranih arheoloških cjelina i usporedba s geokemijom tla <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijska priprema i obrada uzoraka zgure za multielementnu geokemijsku analizu (ICP-AES; ICP-MS) • Usporedba rezultata – zgura vs. tlo • Definiranje povezanosti zgure s geokemijom sirovine za proizvodnju željeza (10 uzoraka tala s povišenim udjelom željeza)
M23-M24	Evaluacija provedenih istraživanja – 2. godina <ul style="list-style-type: none"> • Ažuriranje korpusa svih prikupljenih relevantnih podataka • Analiza svih novo-prikupljenih podataka i usporedba s dosadašnjima

Uloga **RGNF-a** u TransFER-u

M24-M25	Strategija 3. godina – Hodogram radnog plana
M24-M25	<p>Diseminacija rezultata – 2. godina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje rezultata predavanjima na kongresima, konferencijama, okruglim stolovima • Rad u bibliotekama i kabinetski rad; usporedba rezultata<ul style="list-style-type: none"> • Tematski članak (geoanalize) predan za objavu u znanstvenom časopisu (24-27)
M29-M30	<p>Laboratorijska analiza zgure iz jasno definiranih arheoloških cjelina i usporedba s geokemijom tla</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijska priprema i obrada uzoraka zgure za multielementnu geokemijsku analizu (ICP-AES; ICP-MS) • Definiranje povezanosti zgure s geokemijom sirovine za proizvodnju željeza (10 uzoraka tala s povišenim udjelom željeza)
M33-M36	<p>Tehnologija obrade</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijske analize metalnih predmeta iz zatvorenih arheoloških cjelina radioničkog kompleksa i iz naselja; usporedba: željezni predmet - zgura • Laboratorijska priprema i obrada uzoraka • Multielementna geokemijska analiza metalnih predmeta (ICP-AES i ICP-MS, XRF) - 20 uzoraka • Definiranje povezanosti predmeta i zgure s geokemijom sirovine za proizvodnju željeza (tla s povišenim udjelom željeza)

Uloga **RGNF-a** u TransFER-u

M33-M36	Definiranje podrijetla predmeta <ul style="list-style-type: none"> • Usporedba multielementnih analiza predmeta iz područja Podravlja s odabranim istovremenim predmetima iz šireg područja • Komparirani rezultati multielementarnih analiza
M33-36	Evaluacija provedenih istraživanja – 3. godina
M36-M37	Strategija – 4. godina
M36-M37	Diseminacija rezultata – 3. godina <ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje rezultata predavanjima na kongresima, konferencijama, okruglim stolovima • Rad u bibliotekama i kabinetski rad; usporedba rezultata (M36-M39)<ul style="list-style-type: none"> • Tematski članak (geoanalize) predan za objavu u znanstvenom časopisu
M36-M39	Transferi znanja, tehnologija i roba, sociokulturološki odnosi u antici i srednjem vijeku <ul style="list-style-type: none"> • Kabinetski rad obuhvaća znanstveni rad i izradu podloga/tekstova za znanstvene članke, predavanja na skupovima znanstvenu monografiju projekta • Predviđene dodatne analize multielementna analiza predmeta (RGN, Zagreb, AcmeLab; M39-M42)

Uloga **RGNF-a** u TransFER-u

M42-M45

Implementacija, diseminacija i transfer znanja u suvremeno društvo

- **Stručna predavanja u strukovnim školama i fakultetima**
  - predavanja održana učenicima strukovnih škola, metalškog, rudarskog i tehničkog usmjerenja (Varaždin/Zagreb), studentima Metalurškog fakulteta u Sisku i Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta u Zagrebu